

حکایاتی از گلستان سعدی

«بازنویسی حکایاتی از گلستان سعدی»

تألیف و بازنویسی سید فرخ زند و کیلی

تصویرگر: پروا کارخانه

مطالعه

www.waimketab.ir

عنوان کتاب: حکایاتی از گلستان سعدی

تدوین: سیدفرخ زندوکیلی

تصویر گر: پروا کارخانه

طراح جلد: مجدالدین روستا طسوجی

صفحه آرا: اکرم سادات بنی زهرا

ناشر: موسسه انتشارات کتاب نشر

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۲

شمارگان: ۱۵۰۰۰ جلد

بها: ۲۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۵۰-۰۴-۷

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپ خجستگان

آدرس: تهران، زرتشت غربی، کوچه کامبیز، نبش طباطبایی رفیعی،

پلاک ۱۸، موسسه انتشارات کتاب نشر، تلفن: ۱۷-۸۸۹۷۸۴۱۴

سرشناسه: زندوکیلی، فرخ، ۱۳۴۶ -

عنوان قرارداد: گلستان برگزیده

عنوان و نام پدیدآور: حکایاتی از گلستان: بازنویسی حکایاتی از کلیات سعدی / تدوین سیدفرخ زندوکیلی.

مشخصات نشر: تهران: نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، موسسه انتشارات کتاب نشر، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری: ۸۸ ص.

شابک: 978-600-7150-04-7

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتاب حاضر اقتباسی از "گلستان سعدی" است.

عنوان دیگر: بازنویسی حکایاتی از کلیات سعدی.

موضوع: سعدی، مصلح بن عبدالله، - ۹۹۹۱ ق. - گلستان -- اقتباس‌ها

موضوع: نثر فارسی -- قرن ۱۴

شماره افزوده: نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور. موسسه انتشارات کتاب نشر

رده بندی کنگره: ۱۳۹۲ ۲ گ ۸۰۷۶۱/۴۶۷ PIR

رده بندی دیویی: ۸۸۴۲۱۵۸

شماره کتابشناسی ملی: ۳۲۳۱۳۸۱

مقدمه

رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار با دبیر کل و مدیران ارشد نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در اسفندماه ۱۳۸۹ فرمودند:

«نهاد کتابخانه‌های عمومی با کمک سایر دستگاه‌های فرهنگی و اجتماعی کشور، برنامه‌هایی را طراحی نمایند که همه‌ی ایرانیان اهل مطالعه شوند.» طرح «ایستگاه مطالعه» یکی از برنامه‌های نهاد برای عمومی نمودن و ارتقای سرانه‌ی مطالعه مفید در راستای تحقق رهنمودهای مقام معظم رهبری است. «ایستگاه مطالعه» به معنای آوردن کتابخانه به فضای ترددی مردم بوده و قفسه کتابی با پانزده عنوان کتاب مفید، شامل پنج عنوان کتاب کودک و نوجوان و ده عنوان کتاب مخصوص بزرگسالان است.

کتاب‌های کودک و نوجوان عبارت است از یک عنوان مخصوص کودکان پیش دبستانی، یک عنوان ویژه‌ی کودکان سال‌های آغاز دبستان و یک عنوان برای کودکان سال‌های پایانی دبستان می‌شود. یک عنوان از این کتاب‌ها نیز مخصوص نوجوانان مقطع راهنمایی و عنوان دیگر خاص نوجوانان مقطع دبیرستان لحاظ شده و کتاب‌های بزرگسالان با موضوعاتی نظیر دین، داستان، شعر، خاطره و طنز، خانواده، تاریخ، اندیشه علوم و فنون، ادبیات و دانستی‌های عمومی و دو عنوان برای بزرگسالان با تحصیلات کمتر از مقطع راهنمایی در نظر گرفته شده است.

هر فرد می‌تواند با مراجعه به این ایستگاه، کتاب مورد علاقه خود را انتخاب و در محل ایستگاه و یا هر محل دیگری مطالعه کرده و حداکثر پس از پانزده روز به همین ایستگاه یا هریک از ایستگاه‌های مطالعه در سراسر کشور و یا به یکی از کتابخانه‌های عمومی تحت پوشش نهاد کتابخانه‌های عمومی باز گرداند.

در قسمت پایین هر ایستگاه مطالعه، محلی برای بازگرداندن کتاب‌های مطالعه شده تعبیه شده است؛ که در این محل می‌توانید پیشنهادهای خود را برای اجرای بهتر این طرح ارائه نمایید. انتظار مجریان طرح از مردم فهیم و فرهنگ‌مدار ایران اسلامی، دقت در حفظ و نگهداری و تحویل به موقع کتاب است.

چنانچه علاقه‌مند به نگهداری کتاب‌ها برای خود باشید می‌توانید بابت هر جلد کتاب مبلغ دو هزار تومان به حساب ۱۲۳ به نام موسسه انتشارات کتاب نشر نزد بانک تجارت ملی در کلیه شعب کشور و یا به شماره کارت ملی ۶۵۸۸ ۹۹۵۱ ۹۹۱۱ ۶۰۳۷ و کارت تجارت ۴۴۹۲ ۹۱۶۶ ۵۳۹۹ ۶۲۷۳ به نام موسسه انتشارات کتاب نشر واریر کنید.

خیرین عزیز می‌توانند با تامین هزینه یک یا چند ایستگاه مطالعه در طول یک سال و یا تامین منابع آن در راستای تقویت و گسترش طرح، مساعدت لازم را می‌پذیرند. شماره تلفن: ۸۸۸۰۲۱۹ داخلی ۱۱۱ و ۱۱۳ و آدرس اینترنتی mosharekatha@iranpl.ir و آدرس: تهران، خیابان فلسطین، پایین تر از بلوار کشاورز، کوچه شهید ذاکری، پلاک ۹ واحد مشارکت‌های نهاد، در خدمت پاسخ‌گویی به سوالات این عزیزان خواهد بود.

از آنجا که بعضی از کتاب‌های این طرح در مسابقات فرهنگی کتابخوانی در سطح ملی ارائه می‌شود، می‌توانید از طریق سایت‌های www.iranpl.ir و www.booki.ir اطلاعات تکمیلی را دریافت کنید.

منصور واعظی

دبیر کل نهاد کتابخانه‌های عمومی

فهرست مطالب

۴۲.....	«آخرین سخن».....	۹.....	مقدمه.....
۴۳.....	«آسایش».....	۱۳.....	«بیطار».....
۴۴.....	«هر راست نشاید گفت».....	۱۵.....	«دعای پیر پارسا».....
۴۶.....	«تسبیح».....	۱۶.....	«خواب روزانه».....
۴۷.....	«مقرب».....	۱۷.....	«دوراندیشی».....
۴۸.....	«زاع».....	۱۹.....	«گنج بی پایان».....
۴۹.....	«ارشی».....	۲۱.....	«مؤمن».....
۵۰.....	«مصلحت الهی».....	۲۳.....	«قبر محکم».....
۵۱.....	«ملق دشمنان».....	۲۴.....	«خوش الحان».....
۵۲.....	«دعا».....	۲۵.....	«جور استاد به ز مهر پدر».....
۵۳.....	«خسیس».....	۲۷.....	«تناقص عقل».....
۵۴.....	«لاف».....	۲۹.....	«خلعت».....
۵۶.....	«وارث».....	۳۱.....	«قدر عافیت».....
۵۷.....	«سکوت».....	۳۳.....	«شاعر».....
۵۸.....	«صبر و شکر نعمت».....	۳۴.....	«روزی و اجل».....
۵۹.....	«اجل».....	۳۵.....	«عیب خانه».....
۶۰.....	«رضای خدا».....	۳۶.....	«صلاح بندگان».....
۶۱.....	«انصاف و قناعت».....	۳۸.....	«یا قناعت یا خاک گور».....
۶۲.....	«یاد».....	۴۰.....	«یک سخن».....
۶۳.....	«علت تندرستی».....	۴۱.....	زاهد حقیقی.....

- ۷۴..... «سرو آزاد»..... ۶۴..... «درد و گناه».....
- ۷۵..... «راضی»..... ۶۵..... «ثروت برای چیست».....
- ۷۵..... «گره بگشا»..... «چه کسی تلاشش در زندگی بیهوده
- ۷۵..... «گریزان»..... ۶۵..... «است؟».....
- ۷۵..... «حسود»..... ۶۵..... «سه چیز پایدار خواهد ماند».....
- ۷۶..... «پرسیدن»..... ۶۶..... «لادو بند».....
- ۷۶..... «صاحب‌خانه»..... ۶۶..... «سختن بین».....
- ۷۶..... «دست‌رنج»..... ۶۶..... «بیله‌ی دوستی».....
- ۷۷..... «تصحیح»..... ۶۷..... «لادو دشمن».....
- ۷۷..... «حسرت»..... ۶۷..... «خبر بد».....
- ۷۷..... «زبردستان»..... ۶۷..... «خودرای».....
- ۷۸..... «محال»..... ۶۸..... «دوست».....
- ۷۸..... «دروغ»..... ۶۸..... «کم».....
- ۷۹..... «معلوم»..... ۶۸..... «فرب و تملق».....
- ۷۹..... «حق‌شناسی و ناسپاسی»..... ۶۹..... «رحم».....
- ۸۰..... «عیب‌پوش»..... ۶۹..... «خشم و لطف».....
- ۸۰..... «دلیل کافی»..... ۶۹..... «بدخویی».....
- ۸۱..... «عبر»..... ۷۰..... «علم و عمل».....
- ۸۱..... «یادآورده»..... ۷۰..... «صید و صیاد».....
- ۸۱..... «اعتماد»..... ۷۰..... «سفره».....
- ۸۱..... «هم‌نشین»..... ۷۱..... «حرص و قناعت».....
- ۸۲..... «سعادت و شقاوت»..... ۷۱..... «سلامت فکر».....
- ۸۲..... «غم و شادی دنیا»..... ۷۱..... «سلاح علم و عقل».....
- ۸۳..... «راه صواب»..... ۷۲..... «خندیدن به کار بد».....
- ۸۳..... «عاقبت»..... ۷۲..... «پند دانا».....
- ۸۳..... «عبرت»..... ۷۳..... «اظهار دانایی».....
- ۸۳..... «نفس»..... ۷۳..... «خاموشی».....
- ۸۴..... «دشمن ضعیف»..... ۷۳..... «دست بخیل».....

- ۸۴.....»نیکی«
- ۸۴.....»دوراهی«
- ۸۴.....»تبیانی با دشمن«
- ۸۵.....»تصحیح دشمن«
- ۸۵.....»سخن زیاد«
- ۸۵.....»زریابی«
- ۸۵.....»چرب زبانی«
- ۸۵.....»هنرمندان«
- ۸۶.....»سخن با مردم«
- ۸۶.....»پرسش«
- ۸۶.....»با بدان«
- ۸۶.....»نام و نان«
- ۸۷.....»تقدیر نوشته«
- ۸۷.....»سختی و خوشی«
- ۸۷.....»دین و دنیا«
- ۸۷.....»نام بلند«
- ۸۸.....»عزت حکیمان«
- ۸۸.....»عقل«
- ۸۸.....»هلاکت«

مقدمه

سعدی از چهره‌های برجسته‌ی ادبی قدیم ایران است که نیازی به شرح حال و معرفی ندارد چون هرایرانی کم و بیش اگر نگوییم از کودکی بلکه از نوجوانی با این استاد سخن آشناست، و کمتر کتاب درسی ادبی داریم که در آن از سعدی نامی به میان نیامده باشد. وی نزد بزرگان اهل ادب هم جایگاه ویژه‌ای دارد. در سخنوری یک یا دو نفر، هم‌ردیف سعدی بوده‌اند اما بالاتر از او تا کنون در فن سخن و شیرینی کلام شناخته‌ایم از اینکه برتر از سعدی در سخن نداریم مایه‌ی مباهات و خوشحالی ما نیست چون در این صورت به پایان قصه‌ی تکامل رسیده‌ایم، همه می‌دانیم که قصه‌ی تکامل قصه‌ی پویایی و پیشرفت است، همان‌گونه که سعدی خود معتقد است «رسد آدمی به جایی که به جز خدا نبیند». آنان که بر این عقیده پایبندند که سعدی اوج نقطه‌ی سخنوری است، با این تعصب هم مخالف تکامل هستند و هم در تحجر به سر می‌برند.

هر ایرانی مسلمان و پویا، طبق آموزه‌های دینی و فرهنگی خود در این امید به سر می‌برد که روزی در همه‌ی زمینه‌ها بخصوص ادبیات شاهد پدیده‌هایی بالاتر و بزرگ‌تر از قبل باشد و این امر فقط با مطالعه و شناخت مخقق خواهد شد که قسمت عمده و اساسی آن باید در نوجوانی

و جوانی صورت پذیرد، به همین دلیل سعی نمودیم تا برای قشر جوان و نوجوان به ساده‌نویسی آثار و متون قدیم از جمله گلستان پیردازیم، نه از آن رو که این قشر از بار علمی و ادبی کمتری برخوردارند بلکه به این دلیل که در نیم قرن اخیر شیوه‌ی نگارشی ادبیات فارسی تغییر نسبتاً فاحشی کرد و سبب دوری آن‌ها از گنجینه‌های ادبی قدیم ما شد، به گونه‌ای، متونی را که کودکان دیروز ما در مکتب‌خانه‌ها به راحتی و با عشق می‌خواندند، دانشجویان امروز ما در دانشگاه به سختی و مشقت می‌خوانند مگر به صورت استثناء یا ضرورتی گریزناپذیر. این تغییر و دوری برای سرزمینی مثل ایران و مردمی با پیشینه‌ی فرهنگی و تمدن و ادبی دیرینه و برجسته باورش بسیار سنگین و مشکل است و هیچ اهل دل و اهل فنی دلسوز نمی‌تواند این بار را به خود بقبولاند و شاهد آن باشد که جوانان یا نوجوانان این سرزمین شکسپیر را بیشتر و بهتر از فردوسی و سعدی بشناسند.

دلایل بسیار دیگری در این روی‌گردانی دخیل و مؤثرند که در اینجا قصد ریشه‌یابی تک‌تک آن‌ها را نداریم فقط آنچه را ما به خوبی می‌شناختیم و تا حدودی خود را در رفع آن توانا می‌دیدیم و می‌توانستیم قدمی مؤثر در ایجاد الفت بین جوانان و متون قدیم برداریم بازنویسی ساده و روان متون کهن و قدیمی با حفظ کامل امانت مطالب آن‌ها است. گرچه پیش از این گام‌های موفقیت‌آمیز دیگری هم برداشته شده، اما نهاد کتابخانه‌های عمومی کل کشور با شیوه‌ای نوین و سلیقه‌ای متفاوت قصد دارد به سهم خود در این الفت گام‌هایی مفید و مؤثر بردارد.

این نهاد در ابتدای راه توانسته است، مثنوی معنوی، مرزبان‌نامه، کلیله و دمنه شاهنامه‌ی فردوسی و کلیات عبید زاکانی را ساده‌نویسی و به زودی در دسترس علاقه‌مندان قرار دهد و کتب دیگر مانند الهی‌نامه‌ی عطار نیشابوری، کلیات سعدی، قابوس‌نامه و بسیاری متون دیگر را در دست اقدام دارد و در اسرع وقت روانه‌ی کتابخانه‌ها و ایستگاه‌های مطالعه خواهد نمود و جا دارد در اینجا از دو کس تقدیر و تشکر به عمل آید ابتدا از جناب آقای مهندس منصور واعظی دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور که از هیچ تشویق و پشتوانه‌ای مادی و معنوی دریغ نوزیدند و بعد از جناب آقای مهندس فرهاد صفریان معاونت چاپ و نشر این نهاد و مدیر مؤسسه‌ی کتاب نشر که در تمام مراحل تهیه، چاپ و نشر این کتب صبورانه مشکلات و سختی‌ها را بر خود هموار نمودند گرچه این همه لطف در قالب یک سیاست زبانی نمی‌گنجد اما تقدیر اصلی آن است که این همه زحمت و تلاش به ثمر نشیند و موجبات علاقه و الفت بین جوانان و مطالعه را هر چه بیشتر فراهم سازد.

و اما کتاب گلستان از منابع ادبی بسیار مهمی است که درباره‌ی آن گفتن و در منزلتش نوشتن تبحر و تدبیر کافی می‌خواهد و نویسنده مدعی این دو نیست فقط از روی علاقه و احساس وظیفه جسارت چنین کاری را به خود داده و پُرمسَلَم است که انجام چنین کار بزرگی خالی از ایراد و اشکال نخواهد بود و از خوانندگان عزیز و فرهیخته انتظار اغماض نداریم چون هر لحظه خود را نیازمند انتقادهای سازنده و راهنمایی‌های مدبرانه‌ی آن‌ها می‌دانیم.

در آخر همان گونه که می‌دانیم کتاب گلستان مجموعه‌ای از پندها و عبرت‌ها و نصایح در قالب حکایات و جملات کوتاه و بلند حکیمانه‌ی شیخ اجل سعدی شیرازی است که در هشت باب تنظیم شده.

۱- باب اول در سیرت پادشاهان

۲- باب دوم در اخلاق درویشان

۳- باب سوم در فضیلت قناعت

۴- باب چهارم در فواید خاموشی

۵- باب پنجم در عشق و جوانی

۶- باب ششم در ضعف و پیری

۷- باب هفتم در تأثیر تربیت

۸- باب هشتم در آداب صحبت

چون تمامی این هشت باب در حوصله‌ی این کتاب نمی‌گنجید و سعی ما در تهیه‌ی مجموعه‌هایی مختصر و مفید می‌باشد، از میان آن‌ها آنچه را برای این منظور مناسب‌تر دیدیم انتخاب نموده و به ترتیب موضوع در صفحات گنجانیدیم با آرزوی موفقیت.

سید فرخ زند و کلی